

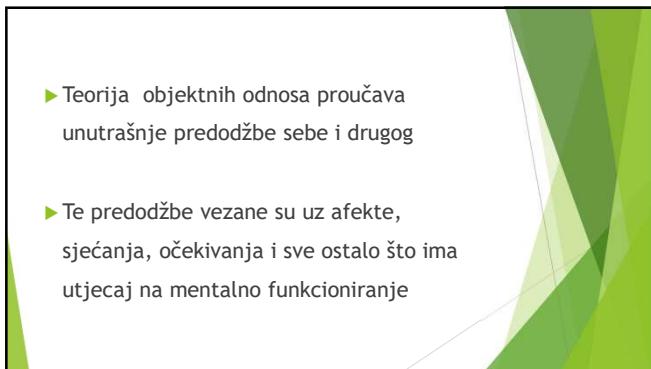
TEORIJE ODNOSA

Prof.dr.sc. Dubravka Kocijan Hercigonja

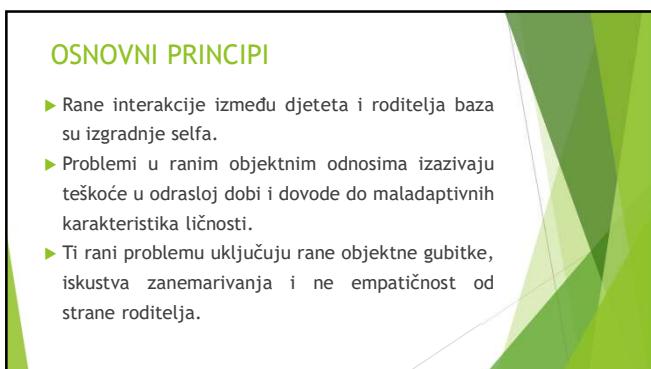
►ZAŠTO JE ODNOS VAŽAN?

KADA SE STVARA ODNOS I O ČEMU OVVISI?

- ▶ Nastaje od samog početka života u komunikaciji djeteta i njegove okoline.

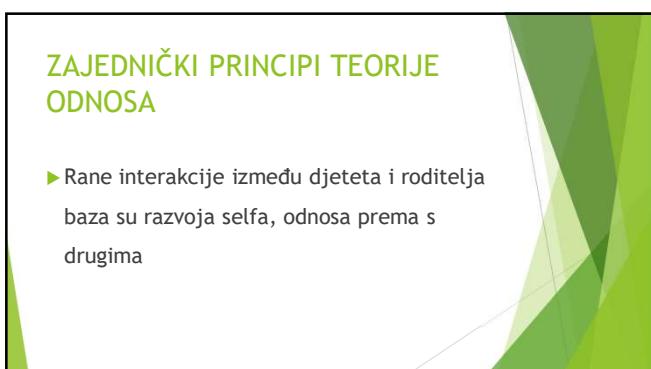

- ▶ Teorija objektnih odnosa proučava unutrašnje predodžbe sebe i drugog
- ▶ Te predodžbe vezane su uz afekte, sjećanja, očekivanja i sve ostalo što ima utjecaj na mentalno funkcioniranje

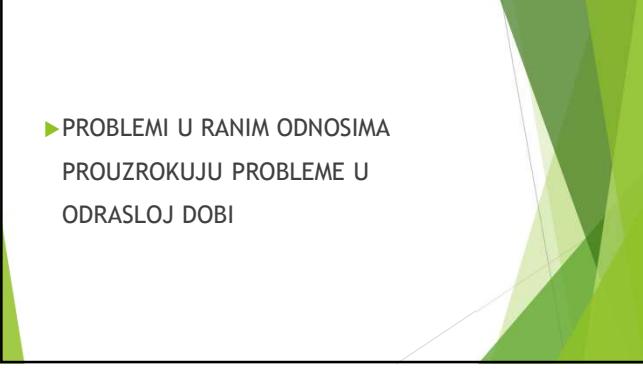
OSNOVNI PRINCIPI

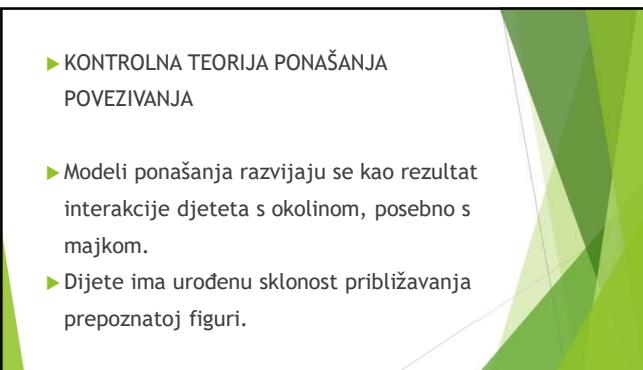
- ▶ Rane interakcije između djeteta i roditelja baza su izgradnje selfa.
- ▶ Problemi u ranim objektnim odnosima izazivaju teškoće u odrasloj dobi i dovode do maladaptivnih karakteristika ličnosti.
- ▶ Ti rani problemi uključuju rane objektne gubitke, iskustva zanemarivanja i ne empatičnost od strane roditelja.

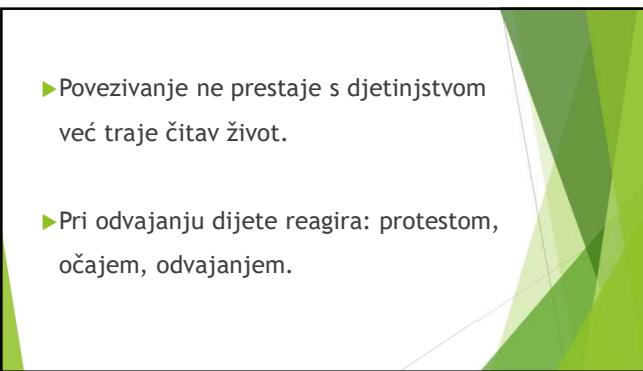

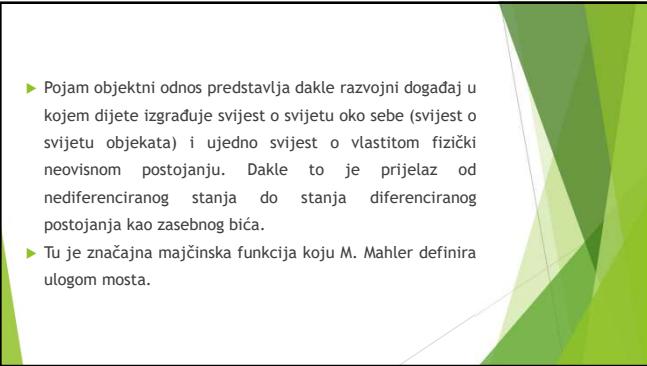
ZAJEDNIČKI PRINCIPI TEORIJE ODNOSA

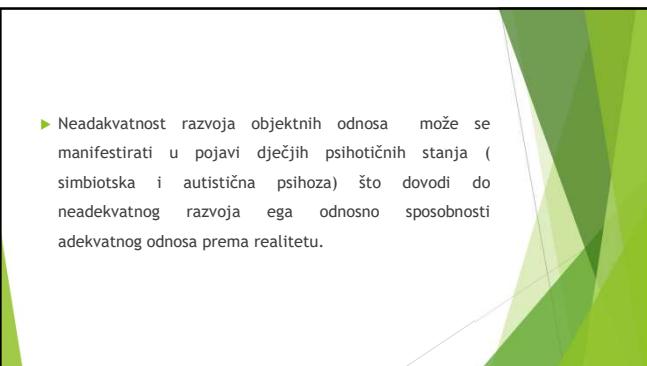
- ▶ Rane interakcije između djeteta i roditelja baza su razvoja selfa, odnosa prema s drugima

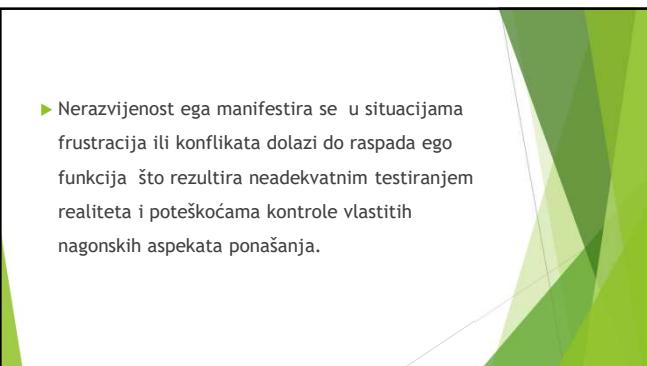
-
- ▶ PROBLEMI U RANIM ODNOSIMA
PROUZROKUJU PROBLEME U
ODRASLOJ DOBI

-
- ▶ KONTROLNA TEORIJA PONAŠANJA
POVEZIVANJA
 - ▶ Modeli ponašanja razvijaju se kao rezultat interakcije djeteta s okolinom, posebno s majkom.
 - ▶ Dijete ima urođenu sklonost približavanja prepoznatoj figuri.

-
- ▶ Povezivanje ne prestaje s djetinjstvom već traje čitav život.
 - ▶ Pri odvajanju dijete reagira: protestom, očajem, odvajanjem.

-
- ▶ Pojam objektni odnos predstavlja dakle razvojni događaj u kojem dijete izgrađuje svijest o svijetu oko sebe (svijest o svijetu objekata) i ujedno svijest o vlastitom fizički neovisnom postojanju. Dakle to je prijelaz od nediferenciranog stanja do stanja diferenciranog postojanja kao zasebnog bića.
 - ▶ Tu je značajna majčinska funkcija koju M. Mahler definira ulogom mosta.

-
- ▶ Neadekvatnost razvoja objektnih odnosa može se manifestirati u pojavi dječjih psihotičnih stanja (simbiotska i autistična psihozna) što dovodi do neadekvatnog razvoja ega odnosno sposobnosti adekvatnog odnosa prema realitetu.

-
- ▶ Nerazvijenost ega manifestira se u situacijama frustracija ili konflikata dolazi do raspada ego funkcija što rezultira neadekvatnim testiranjem realiteta i poteškoćama kontrole vlastitih nagonskih aspekata ponašanja.

NAJVAŽNIJI TEORETSKI KONCEPTI

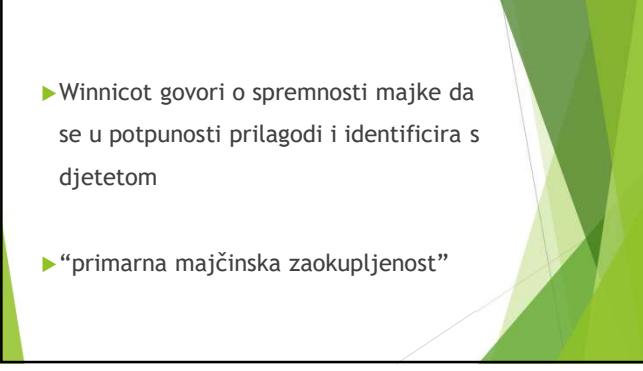
- ▶ Teorije : - W.R.D. Fairbairn-a
- M. Klein
- D. Meltzera
- M. Mahler
- D.W. Winnicott
- J. Bowlby
- R. Spitz

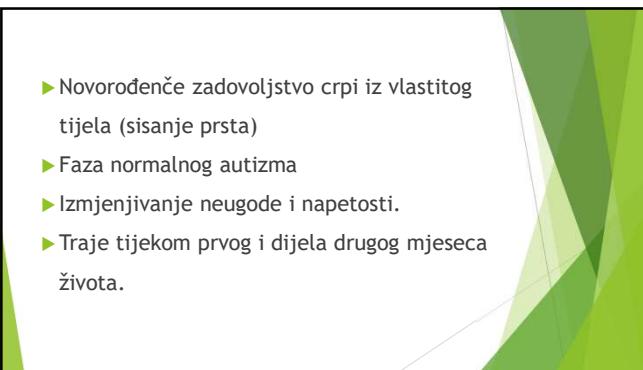
I FAZA

- ▶ Neobjektni stadij, primarni narcizam
- ▶ Biološko jedinstvo s majkom
- ▶ Psihički svijet djeteta: nediferencirana matrica, nema razlikovanja između psihe i tijela, nagona i objekta, unutarnjeg i vanjskog svijeta.

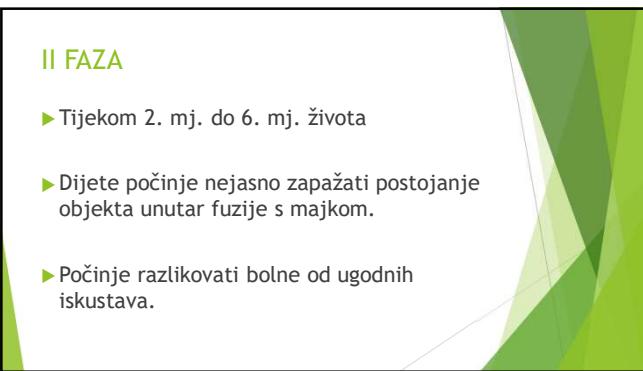
- ▶ Nezrelost osjetila je tolika da dijete ne može razlikovati sebe od vanjskog svijeta niti može razlikovati koji podražaji dolaze iz unutrašnjosti, a koji izvana.

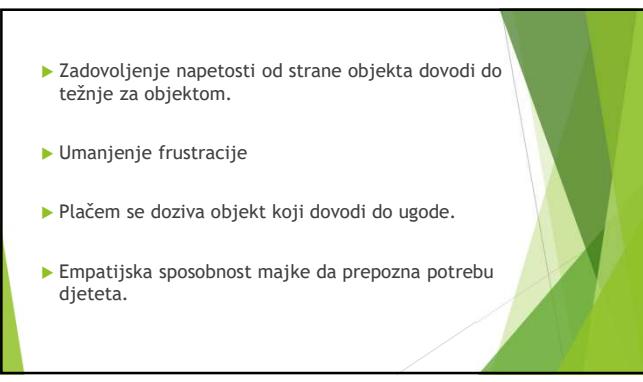
- ▶ Prve dane života provodi u polusnu koji prekidaju napetosti koja nastaje zbog gladi, žeđi...

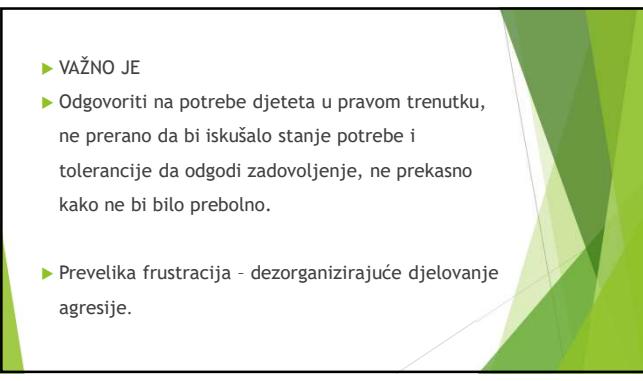
-
- ▶ Winnicot govori o spremnosti majke da se u potpunosti prilagodi i identificira s djetetom
 - ▶ "primarna majčinska zaokupljenost"

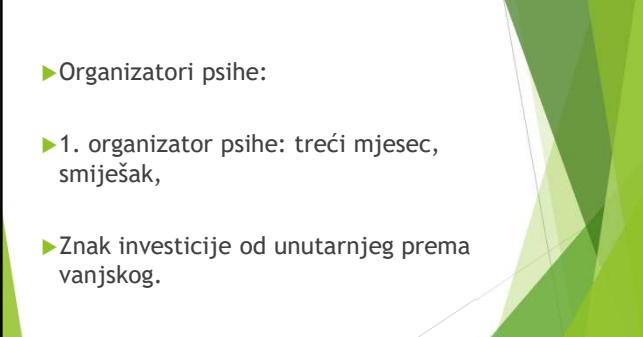
-
- ▶ Novorođenče zadovoljstvo crpi iz vlastitog tijela (sisanje prsta)
 - ▶ Faza normalnog autizma
 - ▶ Izmjenjivanje neugode i napetosti.
 - ▶ Traje tijekom prvog i dijela drugog mjeseca života.

II FAZA

-
- ▶ Tijekom 2. mj. do 6. mj. života
 - ▶ Dijete počinje nejasno zapažati postojanje objekta unutar fuzije s majkom.
 - ▶ Počinje razlikovati bolne od ugodnih iskustava.

-
- ▶ Zadovoljenje napetosti od strane objekta dovodi do težnje za objektom.
 - ▶ Umanjenje frustracije
 - ▶ Plaćem se doziva objekt koji dovodi do ugode.
 - ▶ Empatijska sposobnost majke da prepozna potrebu djeteta.

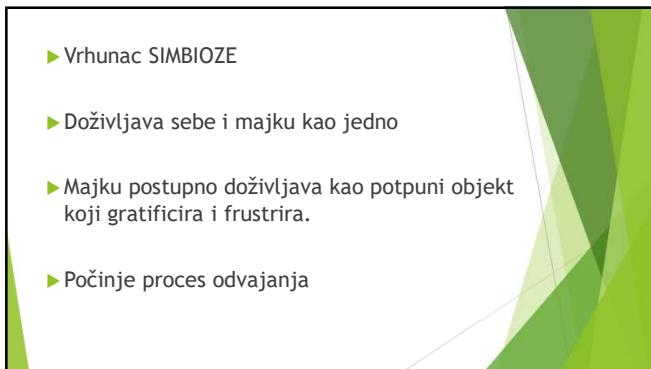
-
- ▶ VAŽNO JE
 - ▶ Odgovoriti na potrebe djeteta u pravom trenutku, ne prečesto da bi iskušalo stanje potrebe i tolerancije da odgodi zadovoljenje, ne prekasno kako ne bi bilo prebolno.
 - ▶ Prevelika frustracija - dezorganizirajuće djelovanje agresije.

-
- ▶ Organizatori psihe:
 - ▶ 1. organizator psihe: treći mjesec, smiješak,
 - ▶ Znak investicije od unutarnjeg prema vanjskog.

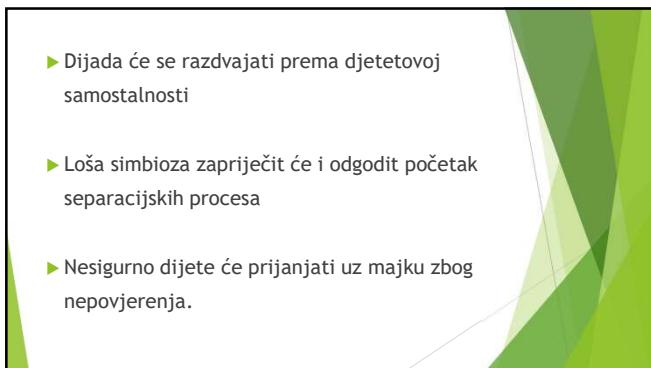
- ▶ Podijeljena dobra i loša iskustva povezana s nagonskim investicijama.
- ▶ Pripisuje ih dobrom i lošim djelomičnim objektima.
- ▶ Dojka primjer djelomičnog dobrog objekta
- ▶ Hladnoća, glad, bolne, neugodne senzacije pripisuje lošem objektu (progoniteljici)

- ▶ Loš objekt destrukcijom slabiti i uništavati njegov ego.
- ▶ Rascjep na dobar i loš objekt
- ▶ Loš objekt projicira u vanjski svijet.
- ▶ Introjekcijom zadržava u sebi dobar objekt dobro afektivno iskustvo.

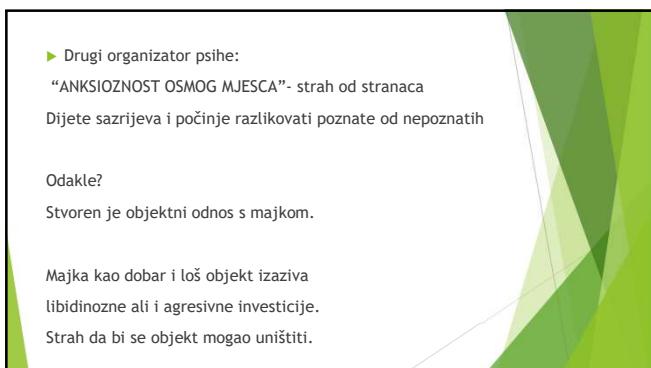
- III FAZA**
- ▶ Tijekom 6.mj. života odvija se spajanje nagona u jedan nagon koji sadrži libido i agresiju
 - ▶ Dijete uspijeva prepoznati majčino lice
 - ▶ Veseli se njenoj pojavi i kad je i kad nije gladno.
 - ▶ Složenija komunikacija s majkom kroz igru

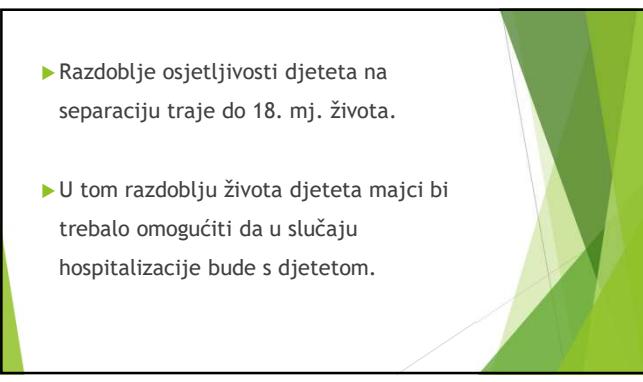
- ▶ Vrhunac SIMBIOZE
- ▶ Doživljava sebe i majku kao jedno
- ▶ Majku postupno doživljava kao potpuni objekt koji gratificira i frustrira.
- ▶ Počinje proces odvajanja

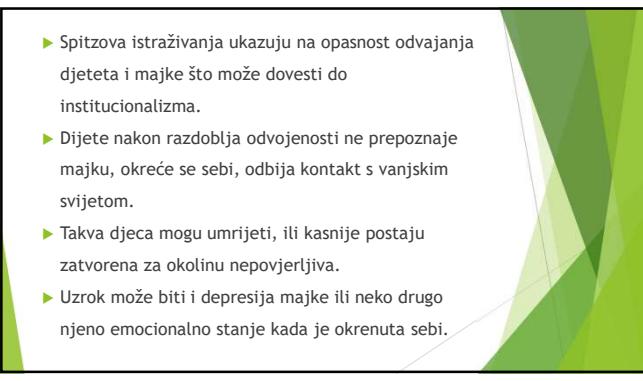
- ▶ Dijada će se razdvajati prema djetetovoj samostalnosti
- ▶ Loša simbioza zapriječit će i odgoditi početak separacijskih procesa
- ▶ Nesigurno dijete će prijanjati uz majku zbog nepovjerenja.

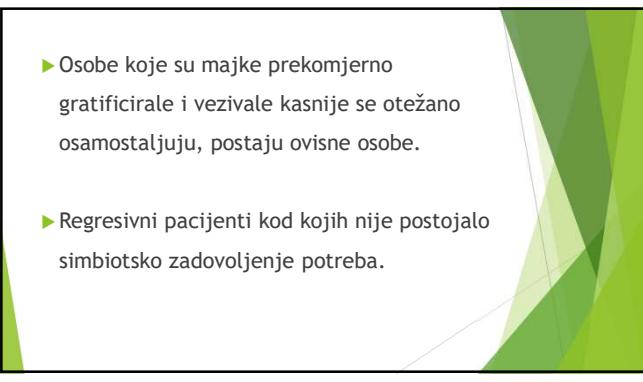
- ▶ Drugi organizator psihe:
“ANKSIOZNOST OSMOG MJESCA”- strah od stranaca
- Dijete sazrijeva i počinje razlikovati poznate od nepoznatih
- Odakle?
- Stvoren je objektni odnos s majkom.
- Majka kao dobar i loš objekt izaziva libidinozne ali i agresivne investicije.
- Strah da bi se objekt mogao uništiti.

-
- ▶ Razdoblje osjetljivosti djeteta na separaciju traje do 18. mj. života.

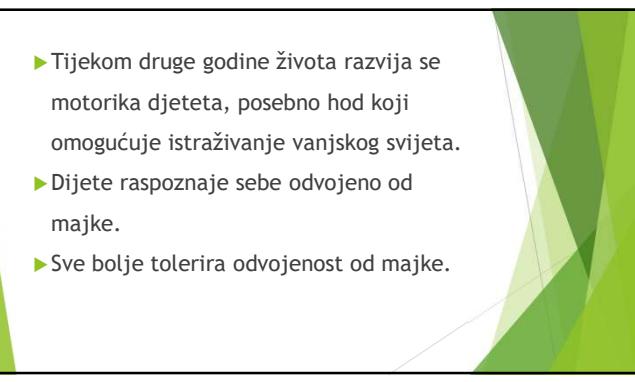
- ▶ U tom razdoblju života djeteta majci bi trebalo omogućiti da u slučaju hospitalizacije bude s djetetom.

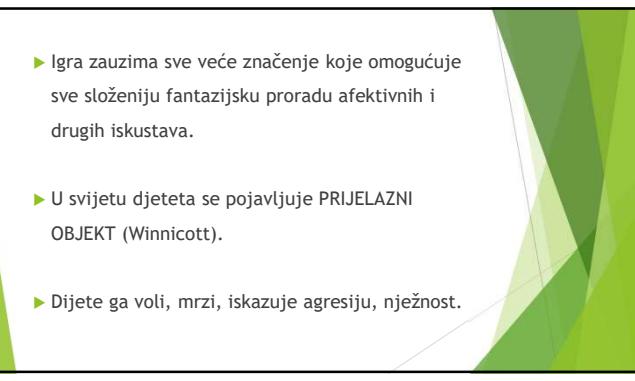
-
- ▶ Spitzova istraživanja ukazuju na opasnost odvajanja djeteta i majke što može dovesti do institucionalizma.

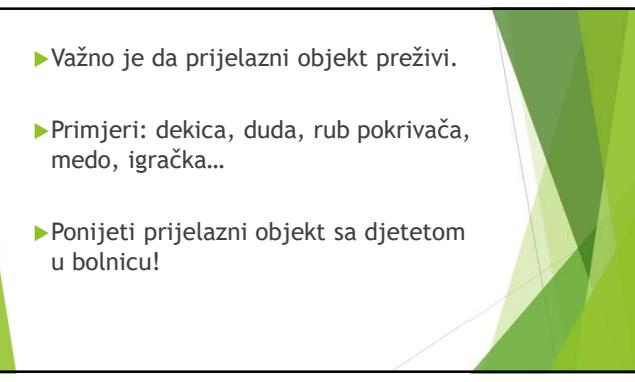
- ▶ Dijete nakon razdoblja odvojenosti ne prepoznae majku, okreće se sebi, odbija kontakt s vanjskim svijetom.
- ▶ Takva djeca mogu umrijeti, ili kasnije postaju zatvorena za okolinu nepovjerljiva.
- ▶ Uzrok može biti i depresija majke ili neko drugo njeno emocionalno stanje kada je okrenuta sebi.

-
- ▶ Osobe koje su majke prekomjerno gratificirale i vezivale kasnije se otežano osamostaljuju, postaju ovisne osobe.

- ▶ Regresivni pacijenti kod kojih nije postojalo simbiotsko zadovoljenje potreba.

-
- ▶ Tijekom druge godine života razvija se motorika djeteta, posebno hod koji omogućuje istraživanje vanjskog svijeta.
 - ▶ Dijete raspoznaće sebe odvojeno od majke.
 - ▶ Sve bolje tolerira odvojenost od majke.

-
- ▶ Igra zauzima sve veće značenje koje omogućuje sve složeniju fantazijsku proradu afektivnih i drugih iskustava.
 - ▶ U svijetu djeteta se pojavljuje PRIJELAZNI OBJEKT (Winnicott).
 - ▶ Dijete ga voli, mrzi, iskazuje agresiju, nježnost.

-
- ▶ Važno je da prijelazni objekt preživi.
 - ▶ Primjeri: dekica, duda, rub pokrivača, medo, igračka...
 - ▶ Ponijeti prijelazni objekt sa djetetom u bolnicu!

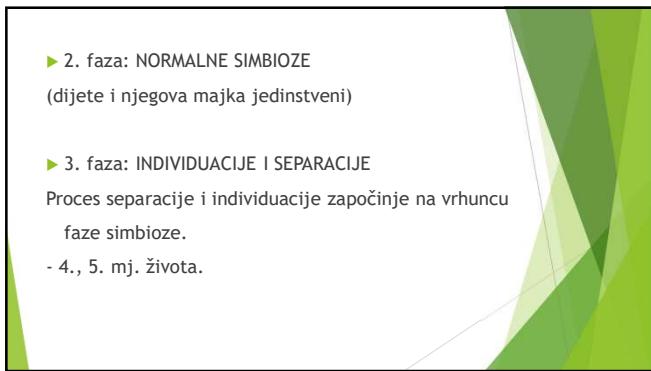
Teorija Melanie Klein

- ▶ 1. naglašena uloga nesvjesne fantazije koja je aktivna od prvih dana života djeteta.
- ▶ Nesvjesna fantazija smatra se psihičkom korelatom nagona
- ▶ Nagoni pokreću fantazije

- ▶ 2. Smatra da je EGO prisutan od rođenja dok kod drugih počeci ega od 3. mj.
- ▶ 3. dvojnost nagona, života i smrti od rođenja djece.
- ▶ 4. Anksioznost: - nastaje djelovanjem nagona smrti,
 - trauma rođenja,
 - frustracija tjelesnih potreba.

Teorija separacije i individuacije

- ▶ Teorija Margaret Mahler
- ▶ 1. faza normalnog autizma (pomoću njege majke zadržava stanje unutrašnje ravnoteže)

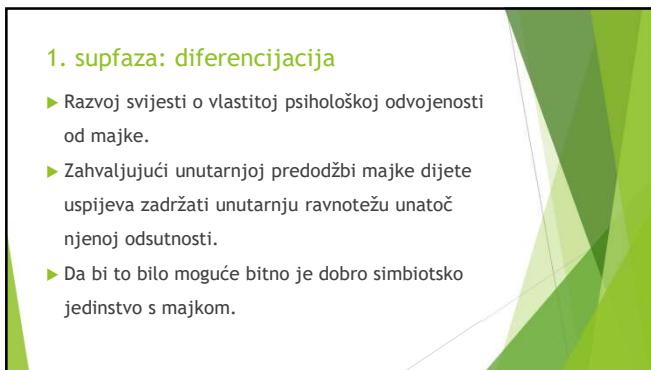
► 2. faza: NORMALNE SIMBIOZE

(dijete i njegova majka jedinstveni)

► 3. faza: INDIVIDUACIJE I SEPARACIJE

Proces separacije i individuacije započinje na vrhuncu faze simbioze.

- 4., 5. mj. života.

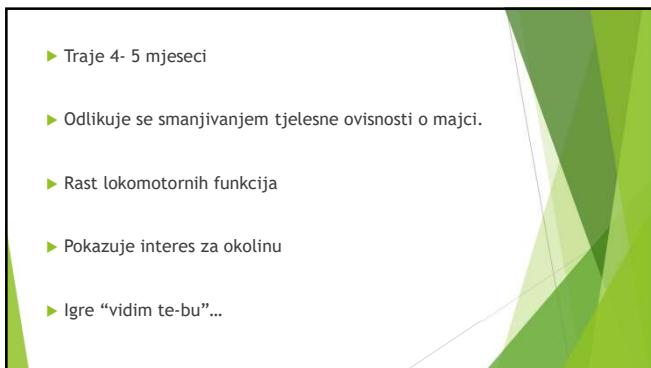

1. supfaza: diferencijacija

► Razvoj svijesti o vlastitoj psihološkoj odvojenosti od majke.

► Zahvaljujući unutarnjoj predodžbi majke dijete uspijeva zadržati unutarnju ravnotežu unatoč njenoj odsutnosti.

► Da bi to bilo moguće bitno je dobro simbiotsko jedinstvo s majkom.

► Traje 4- 5 mjeseci

► Odlikuje se smanjivanjem tjelesne ovisnosti o majci.

► Rast lokomotornih funkcija

► Pokazuje interes za okolinu

► Igre "vidim te-bu"...

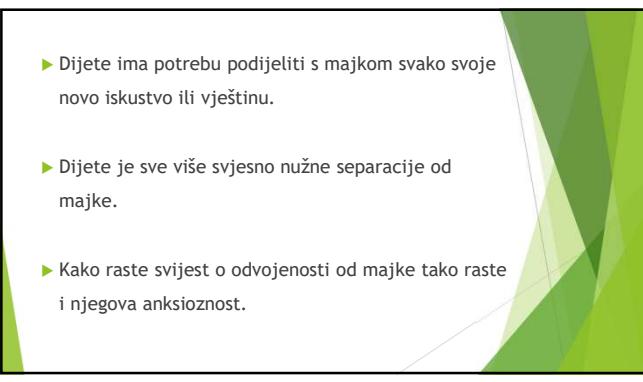
2. supfaza

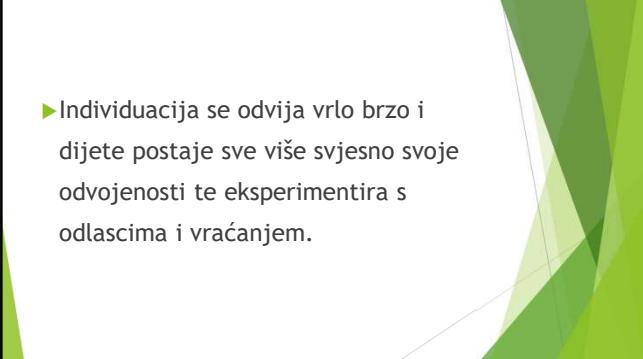
- ▶ Prakticirajući period
- ▶ Od 10. do 15. mj.
- ▶ Dijete povećano koristi svoje motoričke spremnosti u istraživanju šire okoline.
- ▶ Djetcetova velika investicija u svoje tjelesne funkcije.
- ▶ Odrasle osobe se prihvataju kao supstituti.

- ▶ Dijete se usuđuje udaljavati od majke i izgleda da je zaboravilo na nju da bi se periodički vraćalo k majci
- ▶ “emocionalno punjenje”

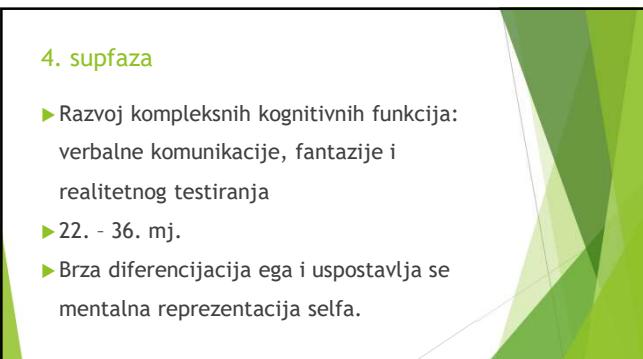
3. supfaza

- ▶ Ponovno približanje
- ▶ 14. do 22. mj.
- ▶ Mogućnost da se odvoji od majke popraćena je separacijskom anksioznosću.
- ▶ Važna anksioznost u pokretanju procesa individuacije.

-
- ▶ Dijete ima potrebu podijeliti s majkom svako svoje novo iskustvo ili vještinu.
 - ▶ Dijete je sve više svjesno nužne separacije od majke.
 - ▶ Kako raste svijest o odvojenosti od majke tako raste i njegova anksioznost.

-
- ▶ Individuacija se odvija vrlo brzo i dijete postaje sve više svjesno svoje odvojenosti te eksperimentira s odlascima i vraćanjem.

4. supfaza

-
- ▶ Razvoj kompleksnih kognitivnih funkcija: verbalne komunikacije, fantazije i realitetnog testiranja
 - ▶ 22. - 36. mj.
 - ▶ Brza diferencijacija ega i uspostavlja se mentalna reprezentacija selfa.

Teorija D.W.Winnicott-a

- ▶ Primarna majčinska zaokupljenost
- ▶ Prijelazni objekt
- ▶ Teorija selfa, pravog i lažnog
- ▶ Fantazijska aktivnost
- ▶ Važnost igre.

Teorija attachmenta J. Bowlby-a

- ▶ 1951. god. kao savjetnik SZO izradio je studiju "Maternal Care and Mental Health".
- ▶ Rezultati su pokazali da je bitno da dijete osjeti bliski i kontinuirani odnos s majkom u kojem će oboje naći zadovoljstvo i ugodu.

- ▶ Odvajanje od majke identično je reakciji žalosti odraslog na gubitak objekta.
- ▶ Ponudio etološku teoriju urođenih instinkтивnih potreba za povezivanjem čije prerano odvajanje dovodi do separacijske anksioznosti
- ▶ Da bi se dijete zaštitovalo od napadača i da bi se zadovoljile potrebe za hranom.

Model attachment-a

- ▶ Dijete ima instinktivnu potrebu za objektom.
- ▶ Mnogobrojni modeli ponašanja koji imaju cilj povezivanje s majkom (plač, sisanje, držanje za ruku) kasnije se integriraju u složenije sustave boljeg povezivanja s majkom.

ERIK ERIKSON

STADIJ 1 - Bazično povjerenje prema bazičnom nepovjerenju 0-1 godina

- ▶ Korespondira s oralnim psihoseksualnim razvojem
- ▶ Što je povjerenje?
- ▶ Povjerenje je očekivanje da će se netko brinuti o potrebama i da oni koji to osiguravaju su senzitivni.
- ▶ Povjerenje kod djece se sikazuje kroz hranjenje, dobro spavanje i crijevnu relaksaciju.
- ▶ Kod djeteta u toj dobi odvija se, kroz odnos s roditeljima, prvenstveno s majkom
- ▶ Ako je bazično povjerenje jako, dijete ima optimistički stav i razvija samopouzdanje i povjerenje

STADIJ 2 - Autonomija prema sramu i sumnji 1-3 godine

- ▶ Psihosocijalna kriza; autonomije, sram, sumnja
- ▶ Bitno pitanje: „Mogu li ja naučiti stvari sam ili moram uvijek ovisiti o drugima?”
- ▶ Korespondira s analnom fazom
- ▶ U toj fazi uobičajene riječi koje dijete koristi su: „ja”, „ti”, „meni”, „moje”
- ▶ Ako roditelji dozvoljavaju da dijete funkcioniра s određenom autonomijom i podrškom bez protektivnosti, dijete razvija samopouzdanje i osjećaj da može kontrolirati sebe i vanjski svijet

STADIJ 3 - inicijativa prema krivnji 4-6 godina

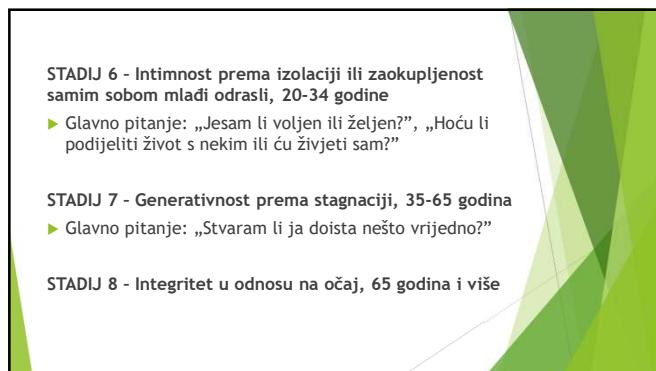
- ▶ Korespondira s faličkim, psihoseksualnim razvojem
- ▶ Psihosocijalna kriza, inicijativa ili krivnja
- ▶ Glavno pitanje: „Jesam li dobar ili loš?“
- ▶ Inicijativa se pojavljuje u odnosu na intelektualnu i motornu aktivnost.
- ▶ Krivnja zbog agresivnih ciljeva.
- ▶ Dijete uči o svijetu oko sebe, posebice njegovim principima funkcioniranja. Dijete uči mnoge vještine i počinje izražavati želju da započete radnje samo završi. Javlja se krivnja radi konfuzije novih emocija, dakle u situacijama kada zapravo nema krivnje.

STADIJ 4 - Moć prema inferiornosti 7-12 godina

- ▶ Psihosocijalna kriza: moć i inferiornost
- ▶ Glavno pitanje je: „Jesam li ja uspješan ili loš?“
- ▶ Korespondira s periodom latencije
- ▶ Dijete kreira, uči, prima sistematične instrukcije i osnove tehnologije
- ▶ To su socijalno odlučujuće godine
- ▶ Ključ stadija je sposobnost razvijanja vještina
- ▶ U toj fazi djeca uče kompleksne aktivnosti. Uče se moralnim vrijednostima, kulturnim razlikama kao i individualnim.

STADIJ 5 - Identitet prema konfuziji uloga 13-19 godina

- ▶ Psihosocijalna kriza identiteta i konfuzija
- ▶ Glavno pitanje: „Tko sam i kuda idem?“
- ▶ Borba da se razvije ego identitet.
- ▶ Preokupacija izgledom, herojskom ulogom i ideologijom.
- ▶ Grupni identiteti s vršnjacima.
- ▶ Ovisnost od konfuzije uloga, sumnje, seksualne i profesionalne uloge.
- ▶ Zdravi identitet se gradi na uspješnom prolasku ranijih faza.
- ▶ Krizu, koja je posljedica miješanja uloga djeteta i odraslog, Erikson zove krizom identiteta.

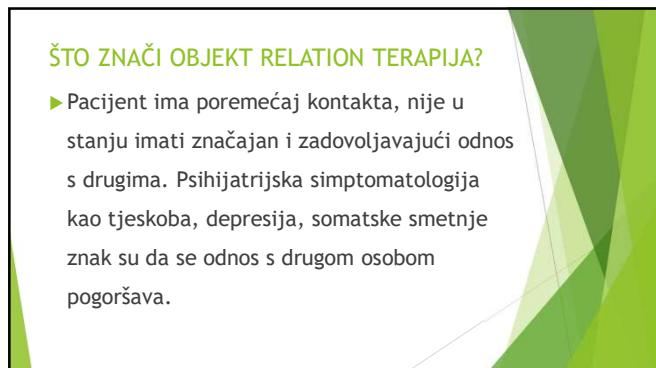
STADIJ 6 - Intimnost prema izolaciji ili zaokupljenost samim sobom mlađi odrasli, 20-34 godine

- ▶ Glavno pitanje: „Jesam li voljen ili željen?”, „Hoću li podijeliti život s nekim ili ču živjeti sam?”

STADIJ 7 - Generativnost prema stagnaciji, 35-65 godina

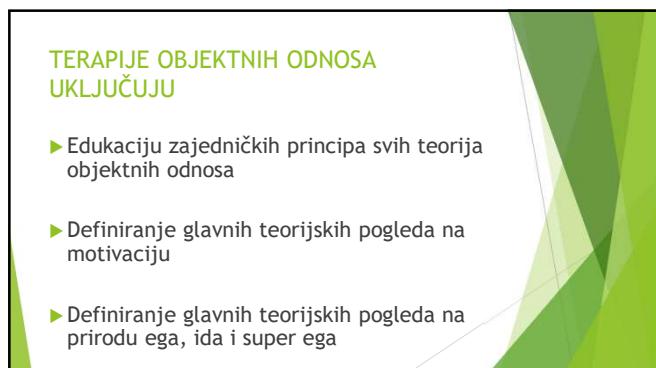
- ▶ Glavno pitanje: „Stvaram li ja doista nešto vrijedno?”

STADIJ 8 - Integritet u odnosu na očaj, 65 godina i više

ŠTO ZNAČI OBJEKT RELATION TERAPIJA?

- ▶ Pacijent ima poremećaj kontakta, nije u stanju imati značajan i zadovoljavajući odnos s drugima. Psihijatrijska simptomatologija kao tjeskoba, depresija, somatske smetnje znak su da se odnos s drugom osobom pogoršava.

TERAPIJE OBJEKTNIH ODNOSA UKLJUČUJU

- ▶ Edukaciju zajedničkih principa svih teorija objektnih odnosa
- ▶ Definiranje glavnih teorijskih pogleda na motivaciju
- ▶ Definiranje glavnih teorijskih pogleda na prirodu ega, ida i super ega

U TERAPIJI JE KOD STVARANJA
ODNOSA BITAN JE TRANSFER I
KONTRATRANSFER

PROJEKTIVNA IDENTIFIKACIJA

- ▶ Uzroci međuljudskih odnosa u kojima jedna osoba inducira drugu osobu da se ponaša ili osjeća na točno određeni način
- ▶ Projekcija je mentalni čin koji ne uključuje odgovor od drugih, a
- ▶ Projektivna identifikacija uključuje ponašajnu i emocionalnu manipulaciju druge osobe

KLINIČKA ISKUSTVA UNOSE SE U
TERAPIJSKI ODнос KROZ TRANSFER

TERAPIJSKE PROMJENE KOD OSOBA S
POREMEĆAJEM OBJEKTIVNIH ODNOSA
REZULTAT SU REPARATIVNIH ISKUSTAVA
KROZ PSIHOTERAPIJU

TRANSFER

- ▶ Proces u kojem pacijent prenosi tj. stavlja na svog terapeutu osjećaje i ideje iz svog prethodnog života.
- ▶ Pacijent se prema terapeutu odnosi kao da je on neka značajna osoba iz njegove prošlosti
- ▶ Fenomenološki vrijeme transfera je prošlost koja se odvija u sadašnjosti kao da je sadašnjost

- ▶ Pokušaj pacijenta da određeni odnos iz prošlosti replicira s drugom osobom bez obzira na individualne karakteristike te druge osobe.
- ▶ Za mnoge ljudе odnosi su traumatski i oni model iz tih odnosa unose u nove odnose.

VRSTE TRANSFERA**Komplementarni**

- ▶ Pacijent traži nadopunu svojih simbiotskih odnosa
- ▶ Projicira na terapeutu stvarnog roditelja
- ▶ Izmišlja lažnog roditelja i očekuje da terapeut na to "odreagira"
- ▶ Želi da ga kazni kako ga je roditelj kaznio

Konkordantni

- ▶ Pacijent projicira vlastite osjećaje na terapeutu

Destruktivni

- ▶ Pacijent nesvesno, namjerno želi uništiti zločestog roditelja.
- ▶ Pacijent stvarnu ili izmišljenu prošlost reflektira na terapeutu /psihoze, granični poremećaji osobnosti/

Facilitativni

- ▶ Pacijent prenosi svoj temperament, stil, odnose iz ranijih uspješnih odnosa na sadašnje terapijske odnose.
- ▶ On predstavlja uspješno naučene modele iz prošlosti koji se prenose u sadašnjost i imaju uspješni završetak.

KONTRA-TRANSFER

- ▶ Emocionalna reakcija terapeuta koja se javlja kao odgovor na klijentovu projektivnu identifikaciju.
- ▶ U psihanalizi se smatra da je kontratransfer nepoželjan jer ukazuje na terapeutove neriješene psihoseksualne konflikte, te se kroz osobnu psihanalizu „toga treba riješiti“.
- ▶ U Object relation terapiji kontratransfer se smatra prirodnim odgovorom na klijentovu projektivnu identifikaciju, te se smatra vrijednim, čak neophodnim dijelom terapijskog procesa.
- ▶ Terapeutov emocionalni odgovor se koristi kako bi se identificirala priroda klijentove projektivne identifikacije i metakomunikacija ispod nje.

VRSTE KONTRATRANSCERA

Konkordantni kontratransfer

- ▶ Terapeut se identificira sa klijentovim nesvjesnim iskustvom sebe u ranim odnosima

Komplementarni kontratransfer

- ▶ Terapeut se identificira sa objektom iz klijentovih ranih odnosa

Postoje 4 glavna modela projektivne identifikacije (Cashdan):

- ▶ Ovisnost
- ▶ Moć
- ▶ Seksualnost
- ▶ Požrtvovnost

Projektivna identifikacija	Stav u odnosu	Metakomunikacija	Indukcija
Ovisnost	Bespomoćnost	Ne mogu preživjeti	Briga
Moć	Kontrola	Ne možeš preživjeti	Nekompetencija
Seksualnost	Erotika	Učinit će te seksualno cijelovitim	Uzbudjenje
Požrtvovnost	Žrtvovanje	Duguješ mi	Zahvalnost

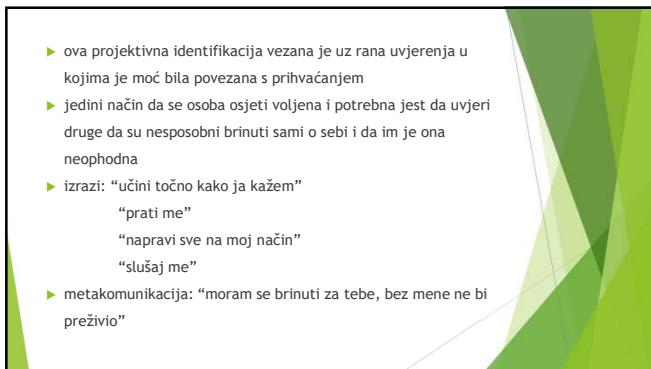
OVISNOST

- ▶ Terapeut je stavljen u ulogu zaštitnika, skrbnika. Dobiva attribute senzibilnosti, znanja, omnipotencije. Od njega se traže savjeti, vodstvo, podrška. Počinje se tako osjećati, počinje savjetovati klijenta i brinuti za njega. Rani odnos se ponavlja.
- ▶ U prvoj fazi terapije terapeut si dozvoljava da se tako osjeća kako bi spoznao klijentovu metakomunikaciju.
- ▶ U drugoj fazi terapije terapeut dovodi odnos u „ovde i sada“, postaje direktni, definira se odnos klijent-terapeut. Terapeut tada odbija pomoći klijentu, pružati mu savjete itd. Klijent postaje odgovoran za sebe.

- ▶ osobe koje koriste ovaj oblik projektivne identifikacije zapravo su vrlo inteligentne i sposobne te ova interpersonalna manipulacija ima malo toga zajedničkog sa stvarnim potrebama
- ▶ na ovaj način, osobe uz sebe vežu druge uvjeravajući ih da bez njih ne bi opstale
- ▶ izrazi: “što vi mislite?”
“što da učinim?”
“možete li mi pomoći?”
“ne mogu sam”

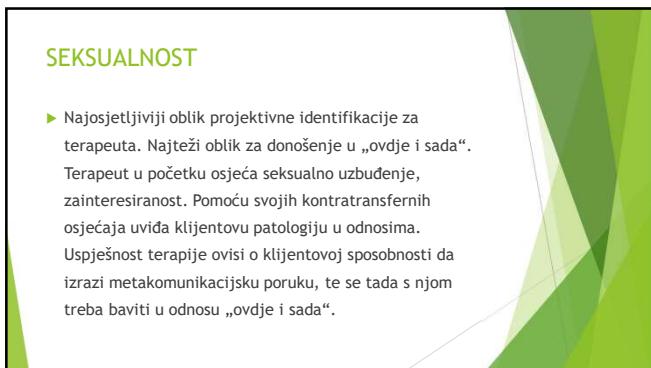
MOĆ

- ▶ Terapeut i klijent u početku se sukobljuju oko toga tko ima moć. Terapeut počinje osjećati nesposobnost, nekompetenciju.
- ▶ U prvoj fazi terapije terapeut si dozvoljava da se tako osjeća kako bi spoznao klijentovu metakomunikaciju i patologiju u klijentovim ranim odnosima.
- ▶ U drugoj fazi terapije odnos se vraća na terapeut-klijent, u „ovde i sada“. Klijent mora definirati svoju metakomunikaciju i izreći je naglas kako bi se s njom mogli baviti na terapijski način (npr. „terapeut ne može voditi terapiju, neće uspjeti bez klijenta da mu pomogne i vodi ga“).

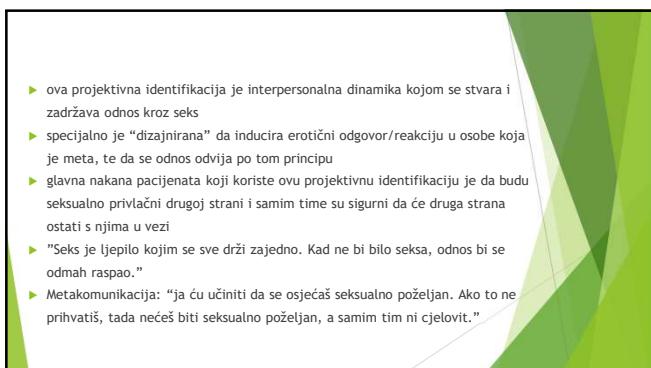

- ▶ ova projektivna identifikacija vezana je uz rana uvjerenja u kojima je moć bila povezana s prihvaćanjem
- ▶ jedini način da se osoba osjeti voljena i potrebna jest da uvjeri druge da su nesposobni brinuti sami o sebi i da im je ona neophodna
- ▶ izrazi: "učini točno kako ja kažem"
"prati me"
"napravi sve na moj način"
"slušaj me"
- ▶ metakomunikacija: "moram se brinuti za tebe, bez mene ne bi preživio"

SEKSUALNOST

- ▶ Najosjetljiviji oblik projektivne identifikacije za terapeutu. Najteži oblik za donošenje u „ovdje i sada“. Terapeut u početku osjeća seksualno uzbudjenje, zainteresiranost. Pomoću svojih kontratransfervnih osjećaja uviđa klijentovu patologiju u odnosima. Uspješnost terapije ovisi o klijentovoj sposobnosti da izrazi metakomunikacijsku poruku, te se tada s njom treba baviti u odnosu „ovdje i sada“.

- ▶ ova projektivna identifikacija je interpersonalna dinamika kojom se stvara i zadržava odnos kroz seks
- ▶ specijalno je "dizajnirana" da inducira erotični odgovor/reakciju u osobe koja je meta, te da se odnos odvija po tom principu
- ▶ glavna nakana pacijentata koji koriste ovu projektivnu identifikaciju je da budu seksualno privlačni drugoj strani i samim time su sigurni da će druga strana ostati s njima u vezi
- ▶ "Seks je (jepilo kojim se sve drži zajedno. Kad ne bi bilo seksa, odnos bi se odmah raspao.)"
- ▶ Metakomunikacija: "ja ču učiniti da se osjećaš seksualno poželjan. Ako to ne prihvatiš, tada nećeš biti seksualno poželjan, a samim tim ni cijelovit."

POŽRTVOVNOST

- ▶ U prvoj fazi terapeut osjeća zahvalnost prema klijentu, olakšanje što ima tako uvidavnog klijenta koji mu olakšava posao.
- ▶ U drugoj fazi terapije klijenta se navede da izrazi metakomunikacijsku poruku, najčešće „zauvijek ćete me htjeti ako se žrtvujem za vas“.

- ▶ stvaranje i zadržavanje odnosa kroz samo-žrtvovanje
- ▶ odnos se bazira na tome da druga osoba bude konstantno svjesna da se žrtvujemo, da stavljamo njegove potrebe ispred naših te naravno da bude zahvalna radi toga i ostane u vezi s nama
- ▶ izrazi: "toliko se trudim da ti olakšam"
"radim kao pas za tebe cijeli dan"
"ti ne cijeniš koliko se ja trudim za tebe"
"uvijek me uzimaš zdravo za gotovo"
- ▶ metakomunikacija: "duguješ mi"

- ▶ U prvoj fazi terapeut si dozvoljava kontratransfer kako bi u potpunosti spoznao pacijentov model odnosa s drugim ljudima
- ▶ U drugoj fazi model odnosa donosi se u "ovdje i sada", u odnos terapeut-pacijent. Važno je navesti pacijenta da osvijesti i izgovori metakomunikaciju
- ▶ Nakon toga terapijski odnos se nastavlja, bez projektivnih identifikacija, prvo u ovdje i sada, zatim se širi na druge odnose

Terapeut "odbija" pacijenta, no ostaje u odnosu:

- ▶ "Ja neću biti taj koji će te spasiti"
 - ▶ "Ne trebam tvoju pomoć"
 - ▶ "Neću ući s tobom u seksualni odnos"
 - ▶ "Ništa ti ne dugujem"
- ▶ Pacijent može različito reagirati na terapeutovo "odbijanje", najčešće negira, minimalizira, bježi iz terapije ili se još jače trudi nametnuti svoj model

CILJ

- ▶ Pacijent shvaća da može imati kvalitetan odnos, ostati i opstati u odnosu bez patologije
